

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **JUDr. M. B.**, nar. X., bytom S., proti odporkyni: **Sociálna poisťovňa, ústredie**, Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/89/2014-57 zo dňa 13. októbra 2015 v konaní o **starobný dôchodok**, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 13. októbra 2015, č. k. 8Sd/89/2014-57 a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave rozsudkom označeným vo výroku tohto rozhodnutia (ďalej len „**napadnutý rozsudok**“) podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „**O.s.p.**“) ako vecne správne potvrdil rozhodnutie odporkyne č. X. zo dňa 22.01.2014 (ďalej len „**preskúmané rozhodnutie I**“) v spojení s rozhodnutím č. X. zo dňa 12.05.2015 (ďalej len „**preskúmané rozhodnutie II**“) a zmenovým rozhodnutím č. X. zo dňa 17.07.2015 (ďalej len „**preskúmané rozhodnutie III**“), ktorými bol navrhovateľovi priznaný starobný dôchodok od 20.11.2012 a následné zvýšenia tohto dôchodku.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že po preskúmaní uvedených rozhodnutí dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa nebol dôvodný. V odôvodnení stručne zosumarioval skutkový stav a tvrdenia obsiahnuté najmä v podaniach

odporkyne a ďalej uviedol:

„Ďo sa týka námietok navrhovateľa, že mu bolo zhodnotené 34 rokov služby zhodnotenej na sumu výsluhového dôchodku, na základe potvrdenia Ministerstva vnútra SR zo dňa 16.10.2013 bolo potvrdené, že výška vymeriavacieho základu za obdobie od 20.11.2012 do 31.12.2012 je 3836,87 € a dobu služobného pomeru od 20.11.2012 do 31.12.2015 a výšku vymeriavacieho základu za uvedené obdobie v sume 3836,87 €, ktorú navrhovateľ získal po priznaní starobného dôchodku však nie je možné pre zvýšenie sumy už priznaného starobného dôchodku hodnotiť, nakoľko navrhovateľ nebol dôchodkovo poistený, ale poberal služobný plat počas doby služby vykonávanej v období už po priznaní starobného dôchodku. Sociálna poisťovňa vydala rozhodnutie č. X. zo dňa 17.07.2015, ktorým zmenila napadnuté rozhodnutie toho istého čísla zo dňa 22.01.2014. Právna zástupkyňa odporcu žiadala napadnuté rozhodnutie spolu so zmenovými rozhodnutiami potvrdiť ako vecne správne a vydané v súlade so zákonom. Vzhľadom k tomu, že nárok navrhovateľa bol posúdený v súlade so zákonom konajúci súd napadnuté rozhodnutie č. X. zo dňa 22.01.2014, v spojení s rozhodnutím toho istého čísla zo dňa 12.05.2015 a zo dňa 17.07.2015, ako vecne správne potvrdil podľa § 250q ods. 2 OSP.“

Proti napadnutému rozsudku podal navrhovateľ v celom rozsahu odvolanie, namietajúc, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. a § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.) a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p.). Navrhol rozsudok zmeniť tak, že sa zrušia všetky tri preskúmané rozhodnutia.

Navrhovateľ svoje námietky konkretizoval tak, že odporkyňa vo svojich rozhodnutiach nesprávne posúdila doby dôchodkového poistenia v služobnom pomere, ktoré neboli navrhovateľovi zhodnotené vo výške výsluhového dôchodku, a preto mali byť zhodnotené vo všeobecnom systéme. Namietal, že odporkyňa pri krátení dôchodku nepostupovala podľa správneho vzorca. Preskúmané rozhodnutia podľa navrhovateľa neobsahujú predpísané náležitosti, nakoľko odporkyňa neuviedla prameň práva, podľa ktorého postupovala a konkrétne ustanovenia právnych predpisov. Krajský súd napriek tomu uviedol, že nárok navrhovateľa bol posúdený odporkyňou v súlade so zákonom. Tým podľa navrhovateľa súd vec nesprávne právne posúdil, keď neaplikoval napríklad § 209 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov

(ďalej len „**zákon o sociálnom poistení**“).

Podľa navrhovateľa je postup odporkyne, ktorá s poukazom na oznámenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo dňa 29.07.2014 nezapočítala vo všeobecnom systéme dobu poistenia navrhovateľa nezapočítanú v osobitnom výsluhovom systéme, v rozpore s § 39 (štvrtá veta) zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „**zákon č. 328/2002 Z. z.**“) a s dôvodovou správou k zákonu č. 80/2013 Z. z., ktorým bol tento zákon zmenený. Navrhovateľ mal za to, že namiesto doby 34 rokov a 102 dní, ktoré sú uvedené v oznámení, mala odporkyňa považovať za zhodnotených len 30 rokov služobného pomeru.

Navrhovateľ tiež namietal spôsob aplikácie čl. 33 ods. 2 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, publikovaného pod č. 416/1991 Zb. (ďalej len „**Dohovor č. 128**“). Tento článok podľa navrhovateľa nemožno priamo aplikovať, neboli splnené kumulatívne podmienky jeho aplikácie. Tvrdil, že odporkyňa pri výpočte dôchodku použila vzorec, ktorý nezdôvodnila odkazom na nijakú právnu normu. Mal za to, že Dohovor č. 128 umožňuje krátenie dávok iba vtedy, ak sa dávky poskytujú za tú istú sociálnu udalosť, pričom podľa navrhovateľa je výsluhový dôchodok založený na princípe výsluhy a nie dovŕšenia veku.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že krajský súd správne zistil skutkový stav a náležite právne posúdil vec, pričom navrhovateľ nepredložil žiadne nové rozhodujúce skutočnosti. Uviedla, že jej povinnosťou je aplikovať Dohovor č. 128 bez potreby osobitného zákona, čo vyplýva aj z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „**Najvyšší súd**“) a aj použitý výpočet bol urobený v súlade s rozhodnutím Najvyššieho súdu. Preto stanovila výšku navrhovateľovho starobného dôchodku tak, že najskôr určila sumu starobného dôchodku za všetky doby poistenia a potom ho krátila koeficientom, ktorý zohľadňuje dobu služby zhodnotenú za celé roky. Ak by odporkyňa postupovala iným spôsobom, spôsobila by tak neprimerané zvýhodnenie navrhovateľa voči ostatným poistencom. Odporkyňa navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozhodnutie krajského súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s O. s. p. v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p. a § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok),

preskúmal rozsudok krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p. v spojení s § 250s O. s. p.), dospel jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) k záveru, že odvolaniu navrhovateľa treba priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p..

Odvolací súd zo súdneho spisu a z priloženého administratívneho spisu zistil, že odporkyňa vydala dňa 22.01.2014 preskúmané rozhodnutie I, ktorým priznala navrhovateľovi od 20.11.2012 starobný dôchodok v sume 89,70 € mesačne, so zvýšením od 01.01.2013 na 100,90 € a od 01.01.2014 na 109,70 €. Rozhodla tak na základe žiadosti navrhovateľa z 03.07.2013. V rozhodnutí odporkyňa popísala spôsob výpočtu sumy starobného dôchodku ako rozdiel sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej obdobiu dôchodkového poistenia (vrátane doby služby) a sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku.

Navrhovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok, v ktorom uviedol, že odporkyňa riadne nezohľadnila celú dobu jeho dôchodkového poistenia, z ktorého vylúčila dobu v trvaní štyroch rokov nezhodnotenú vo výsluhovom dôchodku. Vo vzorci pre výpočet starobného dôchodku odporkyňa uviedla 34 rokov namiesto 30 rokov, pričom 4 skončené roky trvania služobného pomeru po uplynutí 30. roku služby sa nepremietli do výšky výsluhového dôchodku. Rozhodnutím odporkyne sa podľa navrhovateľa strácajú doby poistenia, ktoré neboli zhodnotené v žiadnom systéme, čo je nespravodlivé a nezodpovedá zámeru zákona. Postup odporkyne mal za diskriminačný oproti iným poistencom s rovnakým počtom odpracovaných rokov posudzovaných iba v jednom systéme dôchodkového poistenia.

Navrhovateľ tiež namietal, že mu odporkyňa neuviedla v osobnom liste dôchodkového poistenia všetky vymeriavacie základy, konkrétne od 25.09.1990 do 31.01.1991. Listom z 26.06.2014 návrh na preskúmanie rozhodnutia v tejto časti vzal späť.

Z uvedených dôvodov navrhol, aby krajský súd zrušil rozhodnutie odporkyne a vrátil jej vec na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k opravnému prostriedku uviedla, že aplikovala Dohovor č. 128, pretože právne predpisy Slovenskej republiky danú situáciu neupravujú. V dopĺňujúcom vyjadrení uviedla, že doplnila dokazovanie o vyjadrenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktoré listom z 29.07.2014 oznámilo, že pre nárok a výšku výsluhového dôchodku navrhovateľa bola zhodnotená celá doba služobného pomeru v rozsahu 34 rokov a 102 dní; odporkyňa tento list priložila k svojmu vyjadreniu. Navrhla, aby krajský súd potvrdil preskúmané rozhodnutie I.

Dňa 12.05.2015 vydala odporkyňa preskúmané rozhodnutie II, ktorým zvýšila navrhovateľovi starobný dôchodok od 12.12.2014 na sumu 110,00 € mesačne a od 01.01.2015 na sumu 115,20 € mesačne. Dôvodom zvýšenia od 12.12.2014 bolo získanie ďalšieho vymeriavacieho základu za obdobie od 20.11.2012 do 31. decembra 2013 počas poberania starobného dôchodku.

Navrhovateľ podal aj proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok, v ktorom uviedol, že odporkyňa nezohľadnila vymeriavací základ získaný v období od 20.11.2012 do 31.12.2012, počas ktorého bol príslušníkom Policajného zboru. Podľa navrhovateľa je nespravodlivé, aby došlo k vylúčeniu akéhokoľvek vymeriavacieho základu, hoci aj pri zvyšovaní starobného dôchodku. Navrhovateľ navrhol zrušenie preskúmaného rozhodnutia II a vrátenie veci odporkyni na ďalšie konanie.

Dňa 17.07.2015 vydala odporkyňa preskúmané rozhodnutie III, ktorým zmenila pôvodné preskúmané rozhodnutie I len doplnením odôvodnenia o konštatáciu, že dobu služobného pomeru od 20.11.2012 do 31.12.2012 po priznaní starobného dôchodku nie je možné hodnotiť, pretože navrhovateľ nebol dôchodkovo poistený, ale bol mu vyplácaný služobný plat.

Navrhovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok, v ktorom uviedol, že odporkyňa opakovane nezohľadnila dobu jeho profesionálnej služby, retroaktívne uplatnila Dohovor č. 128 a vec nesprávne právne posúdila. Navrhol zrušenie preskúmaného rozhodnutia III a vrátenie veci odporkyni na ďalšie konanie.

Odvolačný súd po preskúmaní postupu a rozhodnutia krajského súdu dospel k záveru,

že odôvodnenie rozsudku nedáva zrozumiteľné odpovede na podstatné právne otázky, ktoré boli vznesené navrhovateľom. Z odôvodnenia rozsudku nevyplýva, na základe akých právnych úvah dospel krajský súd k akceptácii názoru odporkyne, že vo výsluhovom dôchodku navrhovateľa bolo zhodnotených 34 rokov služby, a tiež prečo dobu služobného pomeru od 20.11.2012 do 31.12.2012 (rozsudok chybne uvádza 31.12.2015), nemožno hodnotiť pre zvýšenie priznaného starobného dôchodku. Rovnako krajský súd nezaujal stanovisko k spôsobu výpočtu, ktorý použila odporkyňa, a k aplikácii Dohovoru č. 128. Tieto tvrdenia odporkyne, resp. potvrdenie ministerstva o zhodnotenej dobe služby navrhovateľ spochybnil právnou argumentáciou, na ktorú však nedostal relevantné vysvetlenie. Krajský súd sa obmedzil na strohé skutkové konštatovania a skratkovité právne závery.

Podľa názoru odvolacieho súdu krajský súd svojim postupom odňal účastníkovi konania možnosť konať pred súdom. Pod odňatím možnosti konať pred súdom možno vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkovi konania znemožnil realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva, pričom možnosť konať pred súdom prvého stupňa je účastníkovi odňatá vždy, ak jeho rozhodnutie neposkytuje účastníkovi konania dostatočné argumenty preukazujúce zákonnosť jeho rozhodnutia alebo postupu. U nepreskúmateľného rozhodnutia nemožno hodnotiť správnosť vyhodnotenia relevantných právnych otázok ani preskúmania väd správneho konania. Najvyšší súd poukazuje napríklad na svoje skoršie obdobné rozhodnutia, napr. sp. zn. 1Sžf/29/2015 zo 14.02.2017, kde uviedol: *“[...] Najvyšší súd dospel k záveru, že v preskúmvanej veci sa krajský súd dostatočne a vyčerpávajúcim spôsobom nevysporiadal s námietkami, ktoré uplatnil žalobca v žalobe, v odôvodnení napadnutého uznesenia na ne nereagoval, a preto má Najvyšší súd za to, že odvolacie námietky žalobcu sú spôsobilé privodiť zrušenie uznesenia krajského súdu, nakoľko jeho odôvodnenie je nepresvedčivé a nepreskúmateľné. Takýmto postupom krajského súdu bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom.*“, alebo sp. zn. 8Sžf/73/2014 z 23.06.2016, ktorého záverov sa odvolací súd pridriava a v ktorom príslušný senát tiež uviedol: *„Napadnutý rozsudok postráda dostatočne argumentačne zrozumiteľný výklad právneho posúdenia skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení. Odvolací súd zdôrazňuje, že súd nemôže argumentáciu účastníka iba odmietnuť ako nesprávnu, ale jeho povinnosťou je tiež uviesť, v čom jej nesprávnosť spočíva. Argumenty súdu musia byť jasné, zrozumiteľné a dostatočne konkrétne. Konštatovanie súdu, že argumenty účastníka*

sú nesprávne alebo irelevantné, bez toho, aby súd uviedol, prečo ich považuje za nesprávne alebo irelevantné, možno považovať za arbitrárne.“.

S ohľadom na to, že vo veci sú sporné viaceré zásadné právne otázky, ktoré zatiaľ neboli dostatočne ustálené ani v judikatúre, je nevyhnutné, aby sa krajský súd otázkou zhodnotenia celej doby trvania služobného pomeru navrhovateľa na účely výpočtu starobného dôchodku opäť zaoberal, riadne vec po právnej stránke posúdil a najmä svoje závery náležite zdôvodnil, vrátane vysporiadania sa s argumentáciou účastníkov, aby účastníci prípadne mohli v odvolacom konaní závery krajského súdu napadnúť relevantnými argumentmi, ktoré by mohol v rámci dvojinštančného konania posúdiť nadriadený súd.

Z uvedených dôvodov odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a vrátil mu vec na ďalšie konanie. V tomto rozhodnutí rozhodne aj o trovách konania vrátane trov odvolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu **nie je** prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 30. mája 2017

JUDr. Igor B e l k o, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská